

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра теорії і методики журналістської творчості

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК. 19 ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
за спеціальністю:
галузі знань:

Журналістика
першого (бакалаврського)
061 Журналістика
06 Журналістика

Робоча програма «Історія журналістики» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти

галузі знань 06 Журналістика,
спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: **Галич О. А.**, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і методики журналістської творчості

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики журналістської творчості

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Завідувач кафедри доц. Миронюк В. М.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова доц. Миронюк В. М.
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

Доц. Золяк В.В.
(підпис)

© Галич О. А., 2021
© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука» 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4/4	Рівень вищої освіти: першгий (бакалаврський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика ОП Журналістика	Обов'язковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин 120		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
70 год.		106 год.	
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Історія журналістики» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Журналістика». Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами еволюції української журналістики з давніх часів і до сьогодення.

Метою навчальної дисципліни «Історія української журналістики» є засвоєння системи знань та формування професійних компетентностей, узагальнення студентами систематизованих відомостей з історії вітчизняної журналістики, що включає в себе з'ясування причин виникнення та методологічних проблем вивчення української журналістики, періодизації її розвитку, специфіку появи нових медій. Історія журналістики розглядається як невід'ємна частина становлення української державності, незалежного політичного мислення й культури.

Для досягнення мети перед студентами постають такі основні завдання: сформувати уявлення студентів щодо ролі української журналістики в розвитку та поширенні наукових, освітніх, історичних, історіософських, політичних, філософських ідей та думок, які стали методологічним фундаментом для української інтелігенції; встановити вплив ЗМІ на різні сфери життєдіяльності українського суспільства; допомогти студентам побачити роль ЗМІ у процесах національно-культурного відродження та національно-визвольних змагань українського народу; встановити проблемно-тематичне спрямування вітчизняної преси, радіо, телебачення в різні періоди їхнього становлення; засвоїти відомості з історії української журналістики; поглибити розуміння її природи, з'ясувати закономірності розвитку історії періодичної та неперіодичної преси, історії публіцистики та розвитку радіо-, теле- і онлайн-журналістики; формувати сприйняття журналістських творів у їхній системності та уведенні в контекст доби.

Відповідно до освітньо-професійної програми з навчальної дисципліни «Історія української журналістики» студент повинен уміти:

- володіти методологією сучасного журналістикознавства й застосовувати ці знання на практиці;
- аналізувати генезис журналістики у вигляді системи засобів масової комунікації;
- аналізувати часописи, радіо-, телепрограми та знаходити цікаві історичні факти, деталі, біографічні відомості;
- визначати види творів;
- використовувати знання з історії української журналістики в практиці роботи журналіста;
- мати навички розглядати окремі явища в контексті доби.

Робоча програма містить повний перелік тем лекцій і практичних з курсу «Історія журналістики», які має опрацювати студент, списки рекомендованої літератури (основної та допоміжної). Курс передбачає 15 лекційних і 10 практичних занять для денної форми навчання та 4 лекційних і 3 практичних заняття на заочній формі навчання. У програмі також подано теми та питання для самостійної роботи студентів.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія журналістики» студенти **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні фахові компетентності).**

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Опанування дисципліною «Історія журналістики» забезпечить наступні **програмні результати:**

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Передумови та етапи виникнення журналістики

Тема 1. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики. Економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження журналістики. “Літопис Руський”, публіцистика Київської Русі, кобзарство та історична усна народна творчість, полемічна література, козацькі літописи, творчість мандрованих дяків як національні джерела української журналістики.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 2. Методологічні проблеми історії української журналістики.

Періодизація історії української журналістики. Концепції. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки. Чотири періоди розвитку української журналістики. Методологічна складність проблем історії журналістики й необхідність поліфонічного підходу. Обсяг предмета історії української журналістики.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 3. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. Перші періодичні видання. “Gazette de Leopold” – перша тижнева газета в Україні. Періодичні видання європейськими мовами у Львові. “Харьковский еженедельник” та його характеристика. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 4. “Харьковский Демокрит”. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу. Програма. Автори. Журнал як фактор просвітницької свідомості в Україні. Українська творчість на сторінках часопису.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 5. “Украинский вестник”. Загальна характеристика та рубрики видання. Наукові матеріали часопису. Природничі та гуманітарні науки в ньому. Розумник Гонорський. Іван Вернет. Відділ “Харківські записки”. Відділ “Суміш”. Театральна критика. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ’яненка.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 6. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”. Структура газети, авторські матеріали. Ініціативи харківських журналістів у справі видання журналу.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 7. “Украинский журнал”. Загальна характеристика. Відбиття в ньому епохи Аракчеєвщини. Релігійно-містичні матеріали. Природничі науки. Праці з естетики та літературна критика О. Склабовського. Художня література в часописі.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 8. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності. Формування харківської школи. Естетичні програми. “Украинский альманах”: засади, автори, твори.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 9. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”. Упорядник М. Петров. Українська тематика. Перший і другий томи. Дослідження І. Срезневського про Г. Сковороду. Публікації Г. Квітки-Основ’яненка, І. Срезневського. Твори Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, І. Котляревського. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.

Літераткра: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24)

Тема 10. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”. Діяльність Г. Квітки-Основ'яненка в справі організації українського журналу та причини її невдачі. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”, загальна характеристика. Твори Т. Шевченка, Л. Боровиковського, О. Чужбинського, В. Забіли, Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ'яненка, П. Куліша. Значення альманаху.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24, 29)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Історичні та політичні передумови функціонування журналістики

Тема 11. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”.

Загальна характеристика видань. Твори М. Костомарова, П. Кореницького, М. Петренка в альманасі “Ластівка”. Твори Г. Квітки-Основ'яненка, Т. Шевченка в альманасі “Молодик”.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24, 29)

Тема 12. Альманах “Києвлянин” М. Максимовича. Загальна характеристика видання. Головні праці упорядника. Дебют П. Куліша.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (5, 15, 16, 17, 24, 29)

Тема 13. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша. Загальна характеристика. Художні твори, історичні праці. Значення альманахів.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (5, 15, 16, 17, 24, 29)

Тема 14. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури. Загальна характеристика. Твори Т. Шевченка, М. Вовчка, О. Стороженка. Роль П. Куліша. Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали. Значення журналу в історії української журналістики.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (5, 15, 16, 17, 24, 29)

Тема 15. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”. Заснування газети, особистість Л. Глібова та характер його видання. Проблематика.

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (5, 15, 16, 17, 24)

Тема 16. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові. Зміст цього документа та його наслідки для розвитку української журналістики. Емський указ. Переміщення української журналістики в Галичину. *основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (5, 15, 16, 17, 24,29)*

Тема 17. Українська журналістика в західній Україні.

Москвофільські видання: «Зоря Галицька». «Слово». Народовські видання: «Вечорниці», «Мета», «Нива», «Русалка», «Правда», «Батьківщина», «Діло», «Зоря», «Буковина». Радикальні видання: «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Молот», «Світ», «Народ», «Хлібороб», «Житє і слово».

Літературка: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (15, 16, 17, 24, 29)

Тема 18. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції. “Громади” М. Драгоманова. Газета І. Волянського “Америка”. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.

Література: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (5, 13, 14, 15, 16, 17, 24, 29, 33)

Тема 19. Українська альманахова журналістика в Росії кінця XIX ст. Альманахи як спосіб існування української журналістики в Росії кінця XIX ст. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”. Значення альманахової журналістики.

Література: основна (1,2,3,4,5, 6, 9) додаткова (5, 13, 14, 15, 16, 17, 24, 33)

Тема 20. Українська зарубіжна періодика на рубежі XIX – XX ст. Становлення української періодичної преси за кордоном. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщиною, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР. Українська періодика у Франції. Наукові українські журнали у США і Канади.

Література: основна (1,2,3, 6,9) додаткова (2, 5, 7, 8, 9, 10, 15, 19, 24)

Тема 21. Журналістика України в радянську добу. Газети і журнали. Радіо. Зародження телебачення. “Хрущовська відлига”. Періоди застою. Горбачовська перебудова.

Література: основна (1,2,3, 6,7, 8,9) додаткова (4, 5, 15, 16, 17, 24)

Тема 22. Українські ЗМК у боротьбі за державність України. Українські офіційні видання. Журналістська діяльність Д. Донцова. Самвидав.

Література: основна (1,2,3, 6,7, 8,9) додаткова (4, 5, 15, 16, 17, 24)

Тема 23. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України. Газети «Дзеркало тижня», “День”, “Голос України”, “Сьогодні”. Радіо. Телеканали “Інтер”, “ТРК “Україна”, “1 + 1”, “СТБ”, “Прямий”, “5 канал”. Інтернет-сайти.

Література: основна (1,2,3, 6,7, 8,9) додаткова (4, 5, 6, 8, 10)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Передумови та етапи виникнення журналістики												
Тема 1. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.	8	2	2			4	4	0	0			4
Тема 2. Методологічні проблеми історії української журналістики.	3	0	0			3	3	0	0			4
Тема 3. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання. “Gazette de Leopold” –	7	2	2			3	7	2	2			4
Тема 4. “Харьковский Демокрит”.	3	0	0			3	4	0	0	0		4

Тема 5. “Український вестник”.	7	2	2			3	4	0	0			4
Тема 6. “Український домовод” і “Харьковские известия”.	5	2	0			3	4	0	0			4
Тема 7. “Український журнал”.	7	2	2			3	4	0	0			4
Тема 8. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності.	3	0	0			3	4	0	0			4
Тема 9. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”.	7	2	2			3	4	0	0			4
Тема 10. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”.	5	2	0			3	4	0	0			4
Тема 11. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”.	5	2	0			3	4	0	0			4
Разом за змістовим модулем 1	60	16	10	–		34	46	2	2	–		44
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Історичні та політичні передумови функціонування журналістики												
Тема 12. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича.	3	0	0			3	4	0	0			4
Тема 13. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша.	5	2	0			3	4	0	0			4
Тема 14. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури.	7	2	2			3	8	2	2			4
Тема 15. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”.	3	0	0			3	4	0	0			4
Тема 16. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини..	7	2	2			3	8	2	2			4
Тема 17. Українська журналістика в	2	0	0			2	4	0	0			4

західній Україні другої половини ХІХ ст.												
Тема 18. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова.	6	2	2			2	4	0	0			4
Тема 19. Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст.	6	2	2			2	4	0	0			4
Тема 20. Українська зарубіжна періодика на рубежі ХІХ – ХХ ст.	4	2	0			2	4	0	0			4
Тема 21. Журналістика України в радянську добу.	7	2	2			2	8	0	0			8
Тема 22. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.	3	0	0			3	10	2	0			8
Тема 23. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України.	7	0	0			7	10	0	0			10
Разом за змістовим модулем 2	60	14	10	–		36	74	6	4	–	-	62
Усього годин	120	30	20	–		70	120	8	6	–	-	106

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Передумови та етапи виникнення журналістики		
1.	Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.	2	0
2.	Початковий етап виникнення журналістики в Україні. Перші періодичні видання.	2	2
3.	“Украинский вестник”.	2	0
4.	“Украинский журнал”.	2	0
5.	“Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”.	2	0
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Історичні та політичні		

	передумови функціонування журналістики		
6.	Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури.	2	2
7.	Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини.	2	2
8.	Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова.	2	0
9.	Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст.	2	0
10.	Журналістика України в радянську добу.	2	0
	Разом	20	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Передумови та етапи виникнення журналістики		
1.	Тема 1. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.	4	4
2.	Тема 2. Методологічні проблеми історії української журналістики.	3	4
3.	Тема 3. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. Перші періодичні видання.	3	4
4.	Тема 4. “Харьковский Демокрит”.	3	4
5.	Тема 5. “Украинский вестник”.	3	4
6.	Тема 6. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”.	3	4
7.	Тема 7. “Украинский журнал”.	3	4
8.	Тема 8. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності.	3	4
9.	Тема 9. “Утренняя звезда” і “Русалка Днестровая”.	3	4
10.	Тема 10. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”.	3	4
11.	Тема 11. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”.	3	4
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Історичні та політичні передумови функціонування журналістики		
12.	Тема 12. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича.	3	4
13.	Тема 13. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша.	3	4
14.	Тема 14. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури.	3	4
15.	Тема 15. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”.	3	4
16.	Тема 16. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини.	3	4
17.	Тема 17. Українська журналістика в західній Україні.	2	4
18.	Тема 18. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова.	2	4
19.	Тема 19. Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст.	2	4
20.	Тема 20. Українська зарубіжна періодика на рубежі ХІХ – ХХ ст.	2	4
21.	Тема 21. Журналістика України в радянську добу.	2	8

22.	Тема 22. Українські ЗМК у боротьбі за державність України	3	8
23.	Тема 23. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України.	7	10
8.	Разом	60	108

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Передумови та етапи виникнення журналістики				
Тема 1. Передумови та національні джерела української журналістики. Економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження журналістики. “Літопис Руський”, публіцистика Київської Русі, кобзарство та історична усна народна творчість, полемічна література, козацькі літописи, творчість мандрованих дяків як національні джерела української журналістики.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)	3
Тема 2. Методологічні проблеми історії української журналістики. Періодизація історії української журналістики. Концепції. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки. Чотири періоди розвитку української журналістики. Методологічна складність проблем історії журналістики й необхідність поліфонічного підходу. Обсяг предмета історії української журналістики	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)	3
Тема 3. Початковий етап	Діагностичне тестування	Теоретичне усне	<i>основна</i>	3

<p>виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання. “Gazette de Leopol” – перша тижнева газета в Україні. Періодичні видання європейськими мовами у Львові. “Харьковский еженедельник” та його характеристика. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.</p>	<p>Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>опитування або міні-тест</p>	<p>(1,2,3,4,5, 6, 9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)</p>	
<p>Тема 4. “Харьковский Демокрит”. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу. Програма. Автори. Журнал як фактор просвітницької свідомості в Україні. Українська творчість на сторінках часопису.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6, 9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)</p>	<p>3</p>
<p>Тема 5. “Украинский вестник”. Загальна характеристика та рубрики видання. Наукові матеріали часопису. Природничі та гуманітарні науки в ньому. Розумник Гонорський. Іван Вернет. Відділ “Харківські записки”. Відділ “Суміш”. Театральна критика. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ'яненка.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6, 9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)</p>	<p>3</p>
<p>Тема 6. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”. Структура</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)</p>	<p>3</p>

газети, авторські матеріали. Ініціативи харківських журналістів у справі видання журналу.	Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.			
Тема 7. “Український журнал”. Загальна характеристика. Відбиття в ньому епохи Арачесвщини. Релігійно-містичні матеріали. Природничі науки. Праці з естетики та літературна критика О. Склабовського. Художня література в часописі.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)	3
Тема 8. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності. Формування харківської школи. Естетичні програми. “Український альманах”: засади, автори, твори.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6, 9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)	3
Тема 9. “Утренняя звезда” і “Русалка Дністровая”. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”. Упорядник М. Петров. Українська тематика. Перший і другий томи. Дослідження І. Срезневського про Г. Сковороду. Публікації Г. Квітки-Основ'яненка, І. Срезневського. Твори Є. Гребінки, П. Гулака-Артемовського, І. Котляревського. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24)	3

<p>Тема 10. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”. Діяльність Г. Квітки-Основ’яненка в справі організації українського журналу та причини її невдачі. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”, загальна характеристика. Твори Т. Шевченка, Л. Боровиковського, О. Чужбинського, В. Забіли, Є. Гребінки, Г. Квітки-Основ’яненка, П. Куліша. Значення альманаху.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв’язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24, 29)</p>	<p>3</p>
<p>Тема 11. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”. Загальна характеристика видань. Твори М. Костомарова, П. Кореницького, М. Петренка в альманасі “Ластівка”. Твори Г. Квітки-Основ’яненка, Т. Шевченка в альманасі “Молодик”.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв’язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24, 29)</p>	<p>3</p>
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Історичні та політичні передумови функціонування журналістики				
<p>Тема 12. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича. Загальна характеристика видання. Головні праці упорядника. Дебют П. Куліша.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв’язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (5, 15, 16, 17, 24, 29)</p>	<p>3</p>
<p>Тема 13. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша. Загальна характеристика. Художні твори, історичні праці. Значення альманахів.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (5, 15, 16,</p>	<p>3</p>

	Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.		17, 24, 29)	
Тема 14. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури. Загальна характеристика. Твори Т. Шевченка, М. Вовчка, О. Стороженка. Роль П. Куліша. Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали. Значення журналу в історії української журналістики.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (5, 15, 16, 17, 24, 29)	3
Тема 15. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”. Заснування газети, особистість Л. Глібова та характер його видання. Проблематика.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (5, 15, 16, 17, 24)	3
Тема 16. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові. Зміст цього документа та його наслідки для розвитку української журналістики. Емський указ. Переміщення української журналістики в Галичину.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (5, 15, 16, 17, 24,29)	3

<p>Тема 17. Українська журналістика в західній Україні другої половини XIX ст. Московфільські видання: «Зоря Галицька». «Слово». Народовські видання: «Вечорниці», «Нива», «Правда», «Батьківщина», «Діло», «Зоря», «Буковина». Радикальні видання: «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Молот», «Світ», «Народ», «Хлібороб», «Жите і слово».</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (15, 16, 17, 24, 29)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 18. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції. “Громади” М. Драгоманова. Газета І. Волянського “Америка”. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6, ,9) <i>додаткова</i> (5, 13, 14, 15, 16, 17, 24, 29, 33)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 19. Українська альманахова журналістика в Росії кінця XIX ст. Альманахи як спосіб існування української журналістики в Росії кінця XIX ст. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”. Значення альманахової журналістики.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3,4,5, 6, 9) <i>додаткова</i> (5, 13, 14, 15, 16, 17, 24, 33)</p>	<p>3</p>
<p>Тема 20. Українська зарубіжна періодика на рубежі XIX – XX ст. Становлення української періодичної преси за</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (1,2,3, 6,9) <i>додаткова</i> (2, 5, 7, 8,</p>	<p>2</p>

кордоном. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщині, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР. Українська періодика у Франції. Наукові українські журнали у США і Канади.	мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.		9, 10, 15, 19, 24)	
Тема 21. Журналістика України в радянську добу. Газети і журнали. Радіо. Зародження телебачення. “Хрущовська відлига”. Періоди застою. Горбачовська перебудова.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (4, 5, 15, 16, 17, 24)	2
Тема 22. Українські ЗМК у боротьбі за державність України. Українські офіційні видання. Журналістська діяльність Д. Донцова. Самвидав.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їхнє обговорення.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>основна</i> (1,2,3, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (4, 5, 6, 8, 10)	1
Тема 23. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України. Газети «Дзеркало тижня», «День», «Голос України», «Сьогодні». Радіо. Телеканали «Інтер», «ТРК «Україна», «1 + 1», «СТБ», «Прямий», «5 канал». Інтернет	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист мультимедійних презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання	Опитування, тестовий контроль.	<i>основна</i> (2,3, 6,7, 8,9) <i>додаткова</i> (1,4, 5, 6, 8, 10)	1

	студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.			
--	--	--	--	--

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. У загальному зошиті створіть словник журналістських термінів. Випишіть до нього значення основних журналістських понять з кожної теми.
2. Обґрунтуйте власну періодизацію історії української журналістики.
3. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
4. Підготуйте реферат про людей, які були біля витоків першого періодичного видання у Харкові.
5. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
6. Підготуйте реферат на тему: «Українська творчість на сторінках часопису «Харьковский Демокрит»».
7. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
8. Підготуйте біографічні довідки про Розумника Гонорського та Івана Вернета.
9. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
10. Підготуйте реферативне повідомлення про Федора Пільгера.
11. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
12. Підготуйте реферат на тему: «Праці з естетики та літературна критика О. Склабовського».
13. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
14. Підготуйте повідомлення про харківську школу романтиків.
15. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
16. Підготуйте реферат про «Руську трійцю».
17. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
18. Підготуйте біографію Є. Гребінки.
19. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
20. Підготуйте реферат про О. Корсуна.
21. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
22. Підготуйте реферат на тему: «М. Максимович – ректор Київського університету та його внесок у розвиток української журналістики»
23. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
24. Підготуйте повідомлення на тему «П. Куліш і його роль у розвитку української журналістики»
25. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
26. Підготуйте реферат на тему: «Значення журналу «Основа» в історії української журналістики».
27. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
28. Підготуйте повідомлення на тему: «Л. Глібов – журналіст і редактор».
29. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
30. Обґрунтуйте причини переміщення української журналістики в Галичину.
31. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
32. Обґрунтуйте різницю між еміграцією та діаспорою.
33. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
34. З'ясуйте значення альманахової журналістики.
35. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
36. Підготуйте реферат про перші закордонні українські видання.
37. Випишіть у словник нові журналістські терміни.

38. Підготуйте колаж із сторінок газет радянської доби.
39. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
40. Підготуйте реферат про газети (радіо чи телебачення) Рівненщини чи іншого регіону України.
41. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
42. Підготуйте повідомлення про Самвидав.
43. Випишіть у словник нові журналістські терміни.
44. Підготуйте реферат з історії місцевої газети, радіо та телебачення.
45. Випишіть у словник нові журналістські терміни.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Інтерактивні лекції, евристичне навчання, кейс-метод, лекції-дискусії, мозковий штурм, обмін думками (think-pair-share), практико-орієнтоване навчання, творчий метод, тренінги в активному режимі

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль (залік).

11. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ

1. Передумови виникнення та національні джерела української журналістики.
2. Економічні, політичні, технічні та культурні передумови зародження журналістики.
3. “Літопис Руський”, публіцистика Київської Русі, кобзарство та історична усна народна творчість, полемічна література, козацькі літописи, творчість мандрованих дяків як національні джерела української журналістики.
4. Методологічні проблеми історії української журналістики.
5. Періодизація історії української журналістики. Концепції. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки.
6. Чотири періоди розвитку української журналістики.
7. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. перші періодичні видання.
8. “Gazette de Leopol” – перша тижнева газета в Україні. Періодичні видання європейськими мовами у Львові.
9. “Харьковский еженедельник” та його характеристика. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики.
10. “Харьковский Демокрит”.
11. Василь Маслович як видавець сатиричного журналу. Програма. Автори. Журнал як фактор просвітницької свідомості в Україні.
12. Українська творчість на сторінках часопису “Харьковский Демокрит”.
13. “Украинский вестник”. Загальна характеристика та рубрики видання.
14. “Листи до видавців” Г. Квітки-Основ’яненка.
15. “Украинский домовод” і “Харьковские известия”.
16. Федір Пільгер як видавець першого в підросійській Україні галузевого журналу.
17. Андрій Вербицький як видавець “Харьковских известий”.
18. Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності.
19. “Украинский альманах”: засади, автори, твори.
20. Характеристика альманаху “Утренняя звезда”.
21. “Руська трійця” та альманах “Русалка Дністровая”.
22. Альманах Є. Гребінки “Ластівка”. Значення альманаху.
23. Харківські альманахи О. Корсуна “Сніп” та І. Бецького “Молодик”. Загальна характеристика видань.
24. Альманах “Киевлянин” М. Максимовича. Загальна характеристика видання.
25. Альманахи “Записки о Южной Руси” і “Хата” П. Куліша. Загальна характеристика. Значення альманахів.

26. Журнал “Основа” та його роль у розвитку української літератури. Загальна характеристика.
27. Значення журналу “Основа” в історії української журналістики.
28. Газета Л. Глібова “Черниговский листок”.
29. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова й перенесення розвитку української журналістики до Австро-Угорщини.
30. Зміст Валуєвського циркуляра. Історичні умови, що передували Валуєвському циркулярові.
31. Емський указ.
32. Українська журналістика в західній Україні другої половини ХІХ ст.
33. Москвофільські видання: «Зоря Галицька». «Слово».
34. Народовські видання: «Вечорниці», «Мета», «Нива», «Русалка», «Правда», «Батьківщина», «Діло», «Зоря», «Буковина».
35. Радикальні видання: «Друг», «Громадський друг», «Дзвін», «Молот», «Світ», «Народ», «Хлібороб», «Жите і слово».
36. Еміграційна журналістика. Роль М. Драгоманова.
37. Еміграція та діаспора. Хвилі української еміграції.
38. “Громади” М. Драгоманова.
39. Газета І. Волянського “Америка”.
40. Заснування Г. Грушкою газети “Свобода”.
41. Українська альманахова журналістика в Росії кінця ХІХ ст. Альманахи “Луна”, “Рада”, “Нива”, “Складка”.
42. Значення альманахової журналістики.
43. Українська зарубіжна періодика на рубежі ХІХ – ХХ ст. Становлення української періодичної преси за кордоном.
44. Табірні видання вояків-українців у Німеччині та Австро-Угорщиною, преса полонених та інтернованих вояків УГА та армії УНР.
45. Українська періодика у Франції.
46. Наукові українські журнали у США і Канади.
47. Журналістика України в радянську добу. Газети і журнали. Радіо. Зародження телебачення. “Хрущовська відлига”. Періоди застою. Горбачовська перебудова.
48. Українські ЗМК у боротьбі за державність України.
49. Українські офіційні видання радянської доби.
50. Журналістська діяльність Д. Донцова.
51. Самвидав.
52. Українські засоби масової комунікації в добу незалежності України.
53. Газети «Дзеркало тижня», «День», «Голос України», «Сьогодні».
54. Радіо в незалежній Україні.
55. Телеканали “Інтер”, “ТРК “Україна”, “1 + 1”, “СТБ”, “Прямий”, “5 канал”. 56. Інтернет-сайти.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
3	3	3	3	3	3		
T7	T8	T9	T10		T11		
3	3	3	3		3		
Змістовий модуль 2							
T12	T13	T14	T15	T16	T17		
3	3	3	3	3	2		

T18	T19	T20	T21	T22	T23		
2	2	2	2	1	1		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. ТЗН.
3. Навчальні демонстрації.
4. Комп'ютерне забезпечення.

14. Рекомендована література

Базова

1. Галич О. А. Історія літературознавства. К.: Либідь, 2013. 392 с.
2. Дмитрук В. Нарис з історії української журналістики XIX ст. Посібник для студентів факультету журналістики. Львів : Видавництво Львівського університету, 1969. 147 с.
3. Животко А. Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М. С. Тимошик. К. : Наша культура і наука, 1999. 368 с.
4. Історія української преси. Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд., автор іст.-біогр. нарису та приміток О. Г. Мукомела. К. : Наша культура і наука, 2001. 352 с.
5. Михайлин І. Історія української журналістики XIX століття: Посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 720 с.
6. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: Книга перша. Підручник. Харків: ХІФТ, 2000. 279 с.
7. Різун В. В., Трачук Т. А. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: Монографія. К.: Київ. нац. ун.-т ім. Тараса Шевченка, 2005. 232 с.
8. Тимошик М. Історія видавничої справи: Підручник. К.: Наша культура і наука, 2003. 496 с.
9. Тимошик М. Її величність – книга. Історія видавничої справи Київського університету. 1834-1999: Монографія / Передмова В. В. Скопенка. К.: Наша культура і наука, 1999. 308 с.
10. Федченко П. Преса та її попередники. Історія зародження й основні закономірності розвитку. К. : «Наукова думка», 1969. 350 с.

Допоміжна

1. Акопов А. Из истории российских специальных журналов по естествознанию (XVIII–XIX вв.) [Електронний ресурс] // Научно-культурологический журнал “РЕЛГА”. 2004. № 5 (95). URL.:<http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tguwww.woa/wa/Main?textid=180&level1=main&level2=articles>
2. Богуславський О. Інформаційна-пресова діяльність Центральної Ради та українських урядів 1917 – 1920 рр. Запоріжжя : ГУ “ЗІДМУ”, 2003. 236 с.
3. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.): Навч. посібн. / За ред. Н. Зелінської. Львів : Світ, 2003. 612 с.
4. Винниченко В. Відродження нації. Київ: Молодь, 1990. Ч 1. 170 с.
5. Владимиров В. Історія української журналістики (1917 – 1991): Навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 174 с.
6. Волобуєва А., Сидоренко Н. Формування преси Києва (1835 – 1918). К. : Темпора, 2011. 208 с.
7. Галич В., Галич О. Не поцінований досі материк української преси і книги в діаспорі: до виходу двох українознавчих монографій професора М. Тимошика. Українознавство. 2021. № 2 (79). С. 223 – 233.
8. Галич О. А. Свідчення про громадсько-політичні та літературно-художні періодичні видання в юнацькому щоденнику С. Єфремова. Український інформаційний простір. 2020. № 1 (5). С. 163 – 178.
9. Галич О. А. Журнал «Киевская Старина» в мемуарній рецепції С. Єфремова. Український інформаційний простір. 2020. № 2 (6). С. 102 – 118.

10. Галич О. А. Періодика в дитячі, юнацькі та молоді роки С. Єфремова: мемуарний вимір. Український інформаційний простір. 2021. № 1 (7). С. 120 – 137.
11. Горевалов С. Військова журналістика України: історія та сучасність. Львів: Видавництво Військового інституту при ДУ “Львівська політехніка”, 1998. 338 с.
12. Дорошенко Д. Євген Чикаленко. Його життя і громадська діяльність / Д. Дорошенко. Передмова проф. Любомира Белея; дизайн серії Надія Пономаренко. Серія Ucrainica : ad fontes. Книга I. Ужгород : Гражда, 2008. 224 с.
13. Єфремов С. Мартиролог українського слова // Київ. 1991. №5.
14. Єфремов С. Літературно-критичні статті (стаття «Вне закона: к истории цензуры в России»). К., 1993. С. 14-48.
15. Ігнатієнко В. Бібліографія української преси, 1816 – 1916 / Ігнатієнко В. – Х. ; К. : Держвидав України, 1930. – 288 с.
16. Ігнатієнко В. Українська преса 1816 – 1923 рр.: іст.-бібліогр. Етюд. К. : Держвидав України, 1926. 76 с.
17. Ігнатієнко В. Українська преса 1905 – 1907 рр. // Життя і революція. К., 1925. № 11. С. 34 – 39.
18. Ігнатієнко В. Українські нелегальні видання рр. 1914 – 1917 // Бібліологічні вісті. К., 1926. № 1 (10). С. 65 – 70.
19. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування). Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 514 с.
20. Крисаченко В. С. Українознавство: Хрестоматія-посібник : У 2 кн. Кн. 1 / Передмова П. П. Кононенка. К. : Либідь, 1996. 352 с.
21. Лисовский Н. Библиография русской периодической печати 1703 – 1900 гг. (материалы для истории русской журналистики) / сост. и изд. Н. Лисовский. Петроград : Типография Акц. Общ. Тип. Дела, 7-я рота 26. 1915. 1067 с.
22. Михайлин І. Журналістика як всесвіт : Вибрані медіа дослідження. Харків : Прапор, 2008. 512 с.
23. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упор., передмова і примітки М. Тимошика. К.: Либідь, 1994. 448 с.
24. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – ХХ ст.). Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
25. Тимошик Микола. Українська журналістика в діаспорі: Велика Британія: монографія. К.: Наша культура і наука, 2021. 512 с.
26. Тимошик М. Українська книга і преса в Італії: монографія. К. : Наша культура і наука, 2015. 352 с.
27. Тимошик М. С. Українське книговидання в діаспорі: Велика Британія. монографія. К.: Наша культура і наука, 2021. 484 с.
28. Українська преса в Україні та світі ХІХ – ХХ ст.: історико-бібліографічне дослідження / уклад.: М. Романюк (кер. проекту), М. Галушко, Л. Сніцарчук. Т. 2 : 1891 – 1905 рр. / ЛННБ ім. В.Стефаніка НАН України. Львів, 2009. 480 с.
29. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. З останніх десятиліть ХІХ в. Дрогобич : Видавнича фірма “Відродження”, 2008. 464 с. (Серія: Золота Франкіяна).
30. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХІХ ст.: навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фак. ред. Н. Гаєвська. Кн. 1. [Б. м.] : [б.в.], 1996. 584 с.
31. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХІХ ст.: навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фак. ред. Н. Гаєвська. Кн. 2. [Б. м.] : [б.в.], 1996. 712 с.

32. Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст.: навч. посібник для учнів ліцеїв, гімназій, студ. гуманіт. фак. вузів, вчителів / упоряд. та фак. ред. Н. Гаєвська. Кн. 3. [Б. м.] : [б.в.], 1997. 816 с.
33. Чикаленко Є. Спогади (1861 – 1907). К. : Темпора, 2011. 544 с. : іл.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL: <http://www.library.snu.edu.ua>.
3. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/>.
4. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне). URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/>.
5. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/>.
6. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php.